

เรียบเรียง : กลุ่มพัฒนาสื่อส่งเสริมการเกษตร สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี
 ข้อมูล-ภาพ : กลุ่มพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์จังหวัดอำนาจเจริญ วิสาหกิจชุมชนดีเด่น ระดับประเทศ ปี 2566 กรมส่งเสริมการเกษตร "ปลูกข้าวเป็นยา ทำนาอินทรีย์เป็นเนื้อ สร้างสมดุลสิ่งแวดล้อม"

เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่มีแนวคิดในการสร้างโอกาส สร้างกิจกรรม สร้างรายได้ให้กับชุมชนเพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาให้สมาชิกในชุมชน ทั้งด้านสุขภาพ ความยากจน หนี้สิน การว่างงาน มีแนวคิดการเพิ่มมูลค่าสินค้าโดยใช้หลัก ตลาดนำการผลิต ส่งผลให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น สิ่งแวดล้อมได้รับการฟื้นฟูและ รักษาให้อยู่ในสภาวะสมดุล ซึ่งทำให้เกิดความยั่งยืนในชุมชน

ที่มาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์จังหวัดอำนาจเจริญ

เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์จังหวัดอำนาจเจริญ เกิดจากการรวมกลุ่ม เกษตรกร ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2547 เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาให้กับชาวนาในพื้นที่ตำบลห้วยไร่ อำเภอมืออานาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ ในเรื่องต้นทุนการผลิตสูง การใช้สารเคมี จำนวนมาก เกษตรกรผลิตข้าวไม่มีคุณภาพและไม่มีมาตรฐานรองรับ ไม่ตรงตามความต้องการ ของตลาด ราคาผลผลิตข้าวไม่มีเสถียรภาพ เกษตรกรขาดอำนาจในการต่อรอง ก่อให้เกิด ภาวะขาดทุน ปัญหานี้สินในคร่าวเรือน และปัญหาสุขภาพของสมาชิกในชุมชน โดยต่อมาได้ จัดทะเบียนในนามวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์ตำบลห้วยไร่ จนได้รับรอง มาตรฐานสากล EU และ NOP ที่ทางยุโรปและสหรัฐอเมริกายอมรับ ซึ่งตรงตามความต้องการ ของลูกค้าและความต้องการของตลาด ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนระบบการผลิตของการเกษตร ครัวเรือนสมาชิกมาสู่ระบบเกษตรอินทรีย์สากล

ต่อมาใน ปี พ.ศ. 2552 ได้รวมวิสาหกิจชุมชน จำนวน 5 แห่ง จัดทะเบียนเป็น เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์จังหวัดอำนาจเจริญ ครอบคลุมทั้งหมด 5 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอมืออานาจเจริญ ลืออำนาจ ปทุมราชวงศา พนา และอำเภอสว่างคันคม ซึ่งเป็นต้นแบบขององค์กรชุมชนที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในการผลิต ข้าวเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดอำนาจเจริญ โดยมีอุดมการณ์ คือ "สมาชิกมีความตื่นตัว มีเจตจำนงและความมุ่งหวังที่จะเปลี่ยนระบบการผลิตเคมีมาสู่ระบบการผลิตรูปแบบ เกษตรอินทรีย์มากขึ้น" ซึ่งอุดมการณ์และแนวความคิดดังกล่าว ได้รับการสนับสนุนจาก ภาควิชาเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างต่อเนื่อง

ความสำเร็จเกิดจากบริหารจัดการ ด้วยกลยุทธ์ วิสัยทัศน์ และมีเป้าหมายที่ชัดเจน

ด้วยทิศทางเชิงกลยุทธ์ในการบริหารจัดการ สถาบันของเครือข่ายฯ คือ ปลูกข้าวเป็นยา ทำนาอินทรีย์เป็นเนื้อ สร้างสมดุลสิ่งแวดล้อม ประกอบกับ วิสัยทัศน์ที่จะเป็น ผู้ผลิตข้าวอินทรีย์มาตรฐาน ระดับโลก ใช้การตลาดนำการผลิต โดยยึด ผลประโยชน์สูงสุดเพื่อสมาชิก กลุ่ม ชุมชน และ เครือข่าย อย่างยั่งยืน ตรวจสอบได้ มีเป้าหมายจะ ขยายพื้นที่เพาะปลูกให้เพียงพอกับตลาด มีเป้าหมาย ทางตลาดโดยจำหน่ายข้าวอินทรีย์ส่งออกต่างประเทศ ร้อยละ 90 และจำหน่ายในประเทศ ร้อยละ 10 ส่งผล ให้ปัจจุบันข้าวอินทรีย์ของเครือข่ายฯ ได้รับการรับรอง มาตรฐานสากล Fairtrade, EU, NOP, JAS และ COFCC เครือข่ายฯ มีทุนหุ้นของสมาชิกและทุนหมุนเวียน ของกลุ่มเครือข่าย จำนวน 15,848,200 บาท รวมถึง ทุนจากเมล็ดพันธุ์ข้าวอินทรีย์ ถั่วพราอินทรีย์ ถั่วเขียว อินทรีย์ และปุ๋ยอินทรีย์ รวม 234 ตัน โดยมีการจัดทำ บัญชีรายรับ รายจ่าย และจัดบัญชี ซึ่งบุคลากรประจำปี ทุกปี เพื่อแสดงถึงเงินทุนหมุนเวียน หนี้สิน รายได้ ขาดทุน เงินปันผล มีการกำหนดกฎระเบียบและ ข้อตกลงของคณะกรรมการเครือข่ายฯ คณะกรรมการ คณะทำงานและสมาชิกที่ใช้ปฏิบัติร่วมกันอย่างชัดเจน เพื่อให้การบริหารจัดการภายในกลุ่มเครือข่ายฯ มีประสิทธิภาพเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

สมาชิกเครือข่ายฯ ทุกคนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนการดำเนินการ เริ่มตั้งแต่การเรียนรู้โดยกลุ่มจะมีการจัดอบรมสมาชิกทุกปี และมีการประชุมทุกครั้งก่อนจะมีการดำเนินการโครงการแต่ละโครงการ เพื่อให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีการประชุมวางแผนการดำเนินงาน ร่วมวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนในปีที่ผ่านมา เพื่อร่วมกันหาแนวทางแก้ปัญหาและวางแผนกลยุทธ์ในการดำเนินงานในปีถัดไป ส่งผลให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทั้งทางด้านธุรกิจและด้านสังคม ร่วมรับผิดชอบ และร่วมรับประโยชน์ร่วมกัน อีกทั้งร่วมพัฒนาเครือข่ายฯ ให้มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

กลุ่มสมาชิกเครือข่ายฯ มีการเจริญเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ โดยปัจจุบันมีสมาชิก จำนวน 839 ครัวเรือน พื้นที่เกษตรอินทรีย์ 24,554 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ 5 อำเภอ 21 ตำบล 96 หมู่บ้าน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2566)

เครือข่ายคนรุ่นใหม่ สร้างกิจกรรมทั้งด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จากการที่เครือข่ายฯ มีกิจกรรมมีความหลากหลายและเชื่อมโยงเกี่ยวเนื่องกัน ส่งผลให้เกิดการลดความเสี่ยงในการประกอบการ เกิดความยั่งยืนตามระบบการผลิตที่เป็นอินทรีย์ และสมาชิกมีความมั่นคงและฐานะทางการเงินที่ดีขึ้น ผลประกอบการของเครือข่ายฯ ในแต่ละปีได้สร้างความเชื่อมั่นให้สมาชิกในการร่วมดำเนินการกับกลุ่มต่อไป

มีกิจกรรมที่สำคัญ เช่น การผลิตข้าวอินทรีย์ การปลูกถั่วพรี้า การปลูกถั่วเขียว การปลูกพืชผักอินทรีย์ สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้นและหรือมีค่าใช้จ่ายลดลง โดยมีการปันผลสวัสดิการให้สมาชิกอย่างเป็นธรรมปีละ 1 ครั้ง อย่างมีระบบ สมาชิกมีหุ้น กับกลุ่มทำให้ทุกคนร่วมเป็นเจ้าของเครือข่ายฯ มีเงินทุนสำรองหมุนเวียนภายใน สำหรับประกอบการได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีการเตรียมสืบทอดกิจการในอนาคตให้กับรุ่นลูกของสมาชิกต่อไป

นอกจากนี้ เครือข่ายฯ ยังมีการพัฒนากิจการตามหลัก BCG Model เพื่อให้เกิดความยั่งยืนด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และเป็นการปลูกจิตสำนึกในการเสียสละช่วยเหลือเกื้อกูลแก่สมาชิก โดยสมาชิกมีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ใช้ปุ๋ยมูลสัตว์ในครัวเรือน ส่งเสริมการปลูกพืชปรับปรุงดินส่งเสริมการปลูกป่าชุมชน ส่งเสริมกระบวนการผลิตและบริการที่ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งมีการส่งเสริมให้สมาชิกมีความใส่ใจสิ่งแวดล้อม โดยการส่งเสริมให้สมาชิกทำการเกษตรแบบอินทรีย์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานสากล การนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาทำปุ๋ยอินทรีย์ และส่งเสริมการคัดแยกขยะในชุมชน รวมถึงมีการทำกิจกรรมด้านสาธารณประโยชน์แก่ชุมชน ได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นที่ไม่ใช่สมาชิกเครือข่ายฯ และมีการจัดสวัสดิการชุมชน โดยการจัดสรรผลกำไร ร้อยละ 10 ของกลุ่มทำสาธารณประโยชน์ ซึ่งใช้ดูแลสมาชิกเครือข่ายฯ และสมาชิกในชุมชน เมื่อสมาชิกมีการจัดงานพิธีกรรม หรือกิจกรรมต่าง ๆ การสนับสนุนงานบุญประเพณีของชุมชน และการสนับสนุนและช่วยเหลือชุมชนเมื่อชุมชนได้รับความเดือดร้อน

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมหรือสนใจศึกษาดูงาน ติดต่อได้ที่

เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์จังหวัดอำนาจเจริญ

สินค้าเด่น : ข้าวอินทรีย์ ปุ๋ยอินทรีย์ เมล็ดพันธุ์ข้าวอินทรีย์ ผักอินทรีย์

ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าวอินทรีย์

📍 เลขที่ 153 หมู่ 1 ตำบลห้วยไร่ อำเภอมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ

☎ 08 5410 8152

👤 ประธานคณะกรรมการเครือข่ายฯ : นายวันนา บุญกลม 📧